

Koncert wypełniają utwory czterech polskich i czterech ukraińskich kompozytorów. Każda z dwóch części koncertu zawiera kolejno: utwór polski, dwa utwory ukraińskie i ponownie utwór polski. Kompozytorzy – zarówno polscy jak i ukraińscy, których utworów wysłuchamy, prezentują różne pokolenia – od uznanych mistrzów do twórców młodszych, którzy już wyraźnie zaznaczyli swoją obecność na muzycznej scenie. Tak zbudowany program ma za zadanie pokazać twórczą relację między muzyką polską i ukraińską: stylistyczne paralele, ale i odrębności tych dwóch muzycznych kultur.

Program otwiera utwór młodego polskiego kompozytora Tomasza Jakuba Opałki zatytułowany *HemiSphere*. W ujęciu astronomicznym hemisfery to półkule rozdzielone linią horyzontu, zawsze któraś pozostaje poza światłem. Utwór *HemiSphere* ma także horyzont i swoją strefę światła i cienia.

Concerto grosso kijowskiego kompozytora Zoltana Almaszi jest przykładem nawiązania do barokowej tradycji przefiltrowanej przez wrażliwość współczesnego kompozytora. Znajdujemy tu tradycyjną czteroczęściową formę, zasadę dialogowania między solowym „concertino” a „ripieno”, ale także indywidualny styl współczesnego twórcy.

Utwór *Warum* Igora Szerbakowa, Prezesa Związku Kompozytorów Ukrainy, stawia fundamentalne pytania o piękno, które na współczesnych muzycznych rozdźwiękach gdzieś się zagubiło, o sens sztuki. Czy odpowiedź jest smutny, a może tylko sentymentalny walc w drugiej części tego utworu?

Na koniec części pierwszej zabrzmiał utwór polskiego kompozytora Zygmunta Krauze pod nazwą *Aus aller Welt stammende* (dosłownie: „Pochodzące z całego świata”). Utwór oparty jest na 4 polskich melodiach ludowych zwanych „światówkami” i składa się z 4 części oddzielonych od siebie długimi chwilami ciszy. Każdą część wszyscy wykonawcy rozpoczynają jednocześnie, ale kończą niezależnie od siebie koncentrując się wyłącznie na własnej partii. Powstaje w ten sposób aleatoryczna, zawsze trochę inna muzyczna tkanina, w subtelny sposób podkreślająca ludowy charakter utworu.

Drugą część koncertu rozpoczyna utwór polskiego kompozytora Macieja Zielińskiego *Shining II*, co można po polsku przetłumaczyć: „świejący, błyszczący”. Kompozycja ta, pełna fażoletowych i szmerowych odcieni mieni się iskierkami światła.

Utwór *Sny starego lasu* kijowskiego kompozytora Oleksandra Szymki skłania do refleksji: o czym śni stary las pogrążony w głębokim śnie, o księżycowo rozświetlonej nocy czy o szumie w koronach starych drzew?

Walenty Sylwestrow to dzisiaj najbardziej znany i uznany w świecie kompozytor ukraiński. Jego artystyczna droga wiodła od awangardowych eksperymentów lat sześćdziesiątych do harmonijnych, tonalnych, zadziwiających prostotą i pięknem kompozycji. Taka jest trzyczęściowa *Cicha muzyka*, na którą złożą się *Walc chwil*, *Wieczorna serenada* i *Chwile serenady*.

Koncert zakończy słynna *Orawa* Wojciecha Kilara. Orawa to polsko-słowackie górskie pogranicze. Zainspirowany unikalnym folklorem tej krainy kompozytor rozstał ją swoim utworem. Usłyszymy tu odgłosy toporów cieśli, szum potoków, świst wiatru, a może i tętent koni.

Koncert Zespołu Kameralnego „Kijowscy Soliści” pod nazwą „Polsko-ukraińskie muzyczne dialogi” jest swego rodzaju zwieńczeniem moich wieloletnich starań zbliżenia muzyki polskiej i ukraińskiej. Od pamiętnego „Wieczoru premier” we Lwowie w 1995 roku, z którego narodził się Festiwal Muzyki Współczesnej „Kontrasty”, gdzie przedstawiono wiele polskich utworów i polskich wykonawców, poprzez cykl koncertów w 2013 roku z muzyką Witolda Lutosławskiego z udziałem 10 ukraińskich orkiestr ważnych centrów kulturalnych Ukrainy do czterech Festiwali „Dni muzyki ukraińskiej w Warszawie”, jak również wiele innych przedsięwzięć, które prezentowały muzykę polską w Ukrainie i ukraińską w Polsce – to te mosty, które dzięki przychylności różnych instytucji i poszczególnych osób udało mi się zbudować w ciągu tych już ponad 20 lat mojej organizacyjnej i dyrygenckiej działalności.

Chcę szczególnie wydzielić lwowski Festiwal „Kontrasty”, gdzie u jego początków przełamaliśmy radziecki paradygmat estetyczny. I chociaż nie udało się to w pełni, to jednak występy wirtuoza instrumentów perkusyjnych Stanisława Skoczyńskiego, ezoterycznego kompozytora Mieczysława Litwińskiego, Zespołu „Nonstrom”, solistów, chóru i orkiestry Filharmonii Krakowskiej pod dyrekcją Krzysztofa Pendereckiego, przyjazdy symfonicznych orkiestr z Warszawy – Polskiej Orkiestry Radiowej i Orkiestry „Sinfonia Varsovia” – zbudowały rozpiętość estetyczną, która do dziś stawia „Kontrasty” wśród najważniejszych platform muzyki współczesnej Ukrainy. To także miejsce, gdzie swój estetyczny świat budowali Bohdana Froyak, Bohdan Sehin, Mychajło Szwed, Lubawa Sydorenko, Zoltan Almaszi – dziś wiodący ukraińscy kompozytorzy swego pokolenia. Nie mogę tu nie wspomnieć koncertowego tournée Polskiej Orkiestry „Sinfonia Iuventus” w Polsce i Ukrainie, podczas którego wykonane były utwory wymienionych i innych ukraińskich kompozytorów, stypendystów programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Gaude Polonia”.

W roku ubiegłym z Zespołem Kameralnym Kijowscy Soliści wystąpiliśmy w Polsce z koncertem pod nazwą „Koncert muzyki ukraińskiej – w solidarności z Ukrainą”. W tym roku z orkiestrą tą wykonujemy program pt. „Polsko-ukraińskie muzyczne dialogi”. Repertuar koncertu wypełnią utwory kompozytorów polskich i ukraińskich, zarówno tak znakomitych jak Wojciech Kilar, Zygmunt Krauze, Walenty Sylwestrow i Igor Szerbakow, jak i twórców młodszych, którzy już wyraźnie zaznaczyli swoją obecność na muzycznej scenie: Maciej Zieliński, Tomasz Opałka, Zoltan Almaszi i Oleksandr Szymko. Wspólnym stylistycznym mianownikiem tych utworów jest ich raczej postmodernistyczna estetyka, nie stroniąca od XX-wiecznych zdobyczy dźwiękowych – szmerów, świszczących fażoletów w otoczeniu jednak wyraźnych melodycznych i rytmicznych konstrukcji, przez to przystępnych w odbiorze. Program zbudowany jest na zasadzie kontrastowości i ciekawie pokazuje pewną polską i ukraińską immanencję estetyczną – raczej aktywną i wyrazistą polską i bardziej liryczną, stonowaną ukraińską.

Mamy za sobą dziewięć koncertów z tym repertuarem w miastach centralnej i wschodniej Ukrainy oraz dwa koncerty w Polsce – w Lublinie i Wrocławiu. „Polsko-ukraiński muzyczny dialog” przedstawiamy w Warszawie, życząc Państwu dobrej podróży przez ten różnorodny muzyczny krajobraz.

Roman Rewakowicz

FUNDACJA „PRO MUSICA VIVA”

Koncert z okazji
25. rocznicy niepodległości Ukrainy

Zespół Kameralny KIJOWSCY SOLIŚCI ROMAN REWAKOWICZ dyrygent

POLSKO-UKRAIŃSKIE
MUZYCZNE DIALOGI

6 września 2016 godz. 19.00

Studio Koncertowe Polskiego Radia
im. Witolda Lutosławskiego
Warszawa, ul. Modzelewskiego 59

utwory na orkiestrę smyczkową:

TOMASZ OPAŁKA (* 1983)
HemiSphere (2013)

ZOLTAN ALMASZI (* 1975)
Concerto grosso (2004)

IGOR SZCZERBAKOW (* 1955)
Warum (2002)

ZYGMUNT KRAUZE (* 1938)
Aus aller Welt stammende (1973)

przerwa

MACIEJ ZIELIŃSKI (* 1971)
Shining II (2006)

OLEKSANDR SZYMKO (* 1977)
Sny starego lasu (2005)

WALENTYN SYLWESTROW (* 1937)
Stille Music (2002)

WOJCIECH KILAR (1932-2013)
Orawa (1986)

foto: Zdzisław Paszko

KIJOWSCY SOLIŚCI

Państwowy Zespół Kameralny „Kijowscy Soliści” został założony w 1996 roku przez znakomitego ukraińskiego skrzypka Bohodara Kotorowicza (1941-2009), profesora Narodowej Akademii Muzycznej Ukrainy. Pod jego artystyczną dyrekcją w krótkim czasie osiągnął wysoki poziom artystyczny, plasujący go dziś wśród najlepszych zespołów kameralnych Ukrainy. W skład zespołu wchodzi wybitni instrumentalniści – młodzi utalentowani muzycy, laureaci krajowych i międzynarodowych konkursów muzycznych, wielu z nich to wychowankowie prof. Bohodara Kotorowicza.

Ta kameralna orkiestra smyczkowa posiada szeroki repertuar, w którym znaczące miejsce przeznaczone jest ukraińskiej muzyce współczesnej. Wiele utworów powstało z myślą o tym zespole. W czasie swojej kilkunastoletniej historii „Kijowscy Soliści” odbyli szereg koncertów w Ukrainie i poza jej granicami. Zespół występował w Pałacu Luksemburskim i Pałacu UNESCO w Paryżu, w Operze Komicznej w Berlinie, w Sali Koncertowej „Flagey” w Brukseli, w RadioKulturhaus i Pałacu Lichtensteina w Wiedniu, w Sali Koncertowej „Esplanade” w Singapurze i „World Exhibition” w Japonii. Brał udział w wielu międzynarodowych festiwalach – w 43. Festiwalu „Warszawska jesień”, XII Festiwalu Wielkonoctnym im. L. v. Beethovena w Warszawie, Festiwalu im. Ojstracha w Pärnu (Estonia), Festiwalu „Muzyka kompozytorów krakowskich”, „Muzyka klasyczna” w Ruh (Niemcy), Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Symfonicznej w Algierii, a także w festiwalach ukraińskich – „Muzyczne premiery sezonu” w Kijowie, „Kyiv Music Fest”, „GOGOLFEST” i innych. Zespół „Kijowscy soliści” współpracował z dyrygentami Wołodymyrem Sirenką (Ukraina), Sauliusem Sondeckisem (Litwa), Kyriłem Karbitsem (Ukraina-Wielka Brytania), Dmytri Yablonskim (USA), Romanem Rewakowiczem (Polska), a także wieloma ukraińskimi i zagranicznymi solistami: V. Papyan (fortepian, Izrael), S. Retie (flet, Francja), I. Chetuyev (fortepian, Ukraina), N. Grubert (fortepian, Holandia), G. Hofman (wiolonczela, USA), K.M. Mehner (fortepian, Hiszpania), J. Milkis (klarnet, USA), M. Petuhov (fortepian, Rosja), U. Uliona (altówka, Litwa), D. Severin (wiolonczela, Szwajcaria), D. Ashkenazi (klarnet, Szwajcaria). Orkiestra ma na swoim koncie liczne nagrania płytowe, jak również dla ukraińskiego radia i telewizji.

Za aktywną działalność w promocji ukraińskiej kultury Ministerstwo Spraw Zagranicznych Ukrainy przyznało Zespołowi „Kijowscy Soliści” tytuł „Ambasador kultury ukraińskiej w świecie”. Dekretem prezydenta Ukrainy zespół otrzymał status „Narodowy Zespół Kameralny”.

foto: Kuba Pajewski

ROMAN REWAKOWICZ

Roman Rewakowicz jest dyrygentem współpracującym z orkiestrami symfonicznymi i kameralnymi na Ukrainie – Narodową Orkiestrą Symfoniczną Ukrainy w Kijowie, Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii we Lwowie, Zespołem Kameralnym „Kijowscy soliści”. Występował z orkiestrami symfonicznymi Rosji, Białorusi oraz orkiestrami symfonicznymi filharmonii w Polsce.

Od wielu lat zajmuje się chóralistyką. Prowadził Chór Męski „Żurawli”, specjalizujący się w muzyce ukraińskiej, z którym odbywał tournée po Ukrainie, Europie Zachodniej, USA i Kanadzie. Ostatnio zainicjował powstanie chóru „Cappella Corale Varsaviana”. Znacząca jest również współpraca dyrygenta z Narodowym Chórem Ukrainy „Dumka” w Kijowie.

Jest absolwentem Akademii Muzycznej w Warszawie, gdzie studiował teorię muzyki, a także kompozycję pod kierunkiem Mariana Borkowskiego oraz dyrygenturę w klasie Bogusława Madeya.

Roman Rewakowicz szczególną uwagę poświęca muzyce współczesnej. W 1995 we Lwowie wraz z kompozytorami zrzeszonymi w Lwowskim Oddziale Związku Kompozytorów Ukrainy założył Festiwal Muzyki Współczesnej „Kontrasty”, na którym dokonał prawykonań utworów Igora Szczerbakowa, Jurija Łaniuka i Edwarda Sielickiego, jak również ukraińskich prawykonań dzieł m.in. Witolda Lutosławskiego, Krzysztofa Pendereckiego, Zygmunta Krauzego, Andrzeja Nikodemowicza, Arvo Pärta. W październiku 2000 prowadził koncert czterech prawykonań utworów zamówionych przez Festiwal „Aksamitna Kurtyna” – Kraków 2000. Ponadto dyrygował Orkiestrą Filharmonii Belgradzkiej inaugurując X Festiwal Muzyki Współczesnej w Serbii, a także prowadził koncert finałowy Festiwalu Melos-Ethos w Bratysławie dyrygując Słowacką Orkiestrą Radiową. Prezentował współczesną muzykę ukraińską na Festiwalach „Warszawskie Spotkania Muzyczne” i „Dni Muzyki Kompozytorów Krakowskich”, „Laboratorium muzyki współczesnej” w Warszawie. Dokonał także rosyjskiego prawykonań utworu Giji Kanchelego na Festiwalu Muzyki Współczesnej w Rostowie nad Donem w Rosji.

W 2010 roku w projekcie Instytutu Adama Mickiewicza z pianistą Janem Krzysztofem Broją zrealizował szereg koncertów poświęconych muzyce Chopina w Ukrainie, Białorusi i Rosji. W roku 2013 – roku jubileuszu 100-lecia urodzin Witolda Lutosławskiego – odbyło się 14 bardzo dobrze przyjętych koncertów z muzyką Lutosławskiego w Ukrainie i Rosji z udziałem ukraińskich i rosyjskich orkiestr pod jego dyrekcją. Solistami byli m.in. Olga Pasiecznik, Lukas Geniusas, Beata Bilińska, Maciej Grzybowski, József Örmény, Dmytro Tkachenko.

W maju 2016 r. w 9 miastach centralnej i wschodniej Ukrainy, a także w czerwcu 2016 r. w Lublinie i Wrocławiu odbyły się koncerty pt. „Polsko-ukraińskie muzyczne dialogi” w wykonaniu Zespołu Kameralnego „Kijowscy Soliści” pod dyrekcją Romana Rewakowicza, na repertuar których złożyły się utwory kompozytorów polskich i ukraińskich.